

AZ ŐSRÉGÉSZEK BÉCSI ÉS PÁRISI KONGRESSZUSAI.

A németországi embertani és ősrégészeti társulat minden évben a német birodalomnak más-más városában tartja nagygyűlését, szabad felolvasásokkal. Ezen gyűlések alkalmat adnak a vidéki gyűjtemények tanulmányozására, személyes érintkezésre és eszmecserére azok közt, kik ősrégészettel foglalkoznak, kérdéses pontok felvilágosítására, s az új fölfedezések ismertetésére.

A német ősrégészek ez idén kivételesen a birodalom határain kívül Bécsben tartották meg ülésüket, hová őket az osztrák ősrégészek, a természetrajzi császári múzeumok megnyitása alkalmából meghívták. A gyűlés megnyitásának ünnepélyes színe volt. A közoktatási miniszter, a császári múzeumok főfelügyelője, az osztrák ősrégészek társulat elnöke üdvözölték a tudós vendégeket, Bécs városa pedig fényes vacsorára hívta meg őket a pompás csúcsíves városház modern butorzatú termeibe, szóval nem hiányzott semmi az ülések fényéhez, mint a főváros lakosságának érdekeltsége az ősrégészet iránt.

A felolvasások sora nem hozott semmi rendkívülit, új volt azonban Tischler Ottó königsbergi tanár közleménye azon kutatások eredményeiről, melyekkel a népvándorlási ékszerek veresszínű betéteinek mivoltát véglegesen meghatározta. Az angol, francia és német tudósok t. i. az ily ékszerek fénylő veres betéteit hol ékköveknek, hol üvegnek tartották, s ugyanazon tárgy leírásánál hol gránátoknak, hol üvegpasztáknak nevezték el. Tischler kiindulva azon ismert észleletből, hogy a gránátnak más sugártörése van mint az üvegnek, oly optikai készüléket állított össze, melynél a sugártörés pontosan megmérhető, s kimutatta, hogy mind azon veres betétek, melyek a népvándorlási ékszereket díszítik kivétel nélkül ékkövek, nem pedig üvegpaszták, sőt hogy a rómaiak nem is ismerték az átlátszó veres üveget, s hogy akár a rézvegyítékű, akár az aranyvegyítékű átlátszó veres üveg egy későbbi kornak találmánya.

Rendkívüli érdekek birt azonban a kiállítás. Itt voltak a brünni, linczi, gráci, laibachi, klagenfurti és zágrábi múzeumok válogatott ősrégészeti kincsei itt herczeg Windischgrätz híres vacsi emlékei és az újabb bosnyákországi ásatások eredményei, a múzeumban pedig tanulmányozhattuk a valahára rendszeresen, Ramsauer naplójának útmutatása szerint felállított hallstadti régiségeket. Mindenki meggyőződhetett, hogy a magyarországi sajátságos formák csak kivételesen jelennek meg a Kárpátokon és lajtahegyeken túl, hogy más részről az olaszországi formák befolyása, mely nálunk csekély, Bosznián keresztül egész a Dráváig erősen érezhető, sőt túlnyomó, hogy tehát az ott felásott bronz- és vasrégiségek a még fel nem kutatott Dalmát ősrégiségekkel együtt egy külön bronz- és vaskori csoportozatot képeznek, melyet eddig nem ismertünk.

A kirándulások közt legsikerültebb volt a budapesti, a németországi vendégek elismerték a nemzeti múzeum európai fontosságát az ősrégészetre és a népvándorlási emlékekre nézve, csak azt fájalták, hogy ilyen nagy nevezetességű kincsek a helyiségek szűk voltának következtében nincsenek kellően felállítva, s egymásra halmozva csak nehezen tanulmányozhatók. Más civilizált országban az ily nagyszerű gyűjtemény legalább két annyi helyen volna felállítva. — A néme-

teket kedvesen lepte meg egyébiránt azon általános érdekeltség is, melyet a magyar közönség minden rétegeiben tapasztaltak.

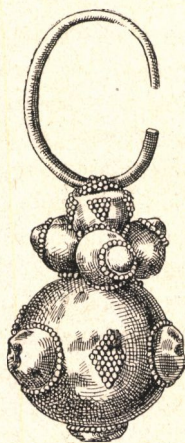
Közvetlenül a németországi tudósok bécsi kongresszusa után nyílt meg a nemzetközi ősrégészeti és embertani kongresszus Párisban. Itt a kiállítás alkalmából annyi különböző kongresszus ülésezett, hogy azoknak egyike sem okozott különös feltűnést. Az ősrégészek nemzetközi gyűlésének megnyitásánál a Collège de France egyik szerény tanteremében nem is volt képviselve sem a kormány sem a város, de képviselve volt a tudomány. Angolországból itt volt Evans és Muuro, Belgiumból Dupont és Fraipont, Portugálból Delgado, Spanyolországból Vilanova, a skandináv északról a svéd Hildebrand és Montelius, a dán Müller Sophus és Schmidt Valdemár, Olaszországból Bellucci és Capellini, a Svájcából Gosse, Gross és Vouga, Görögországból Schliemann, Romániából Odobesco, Magyarországot én képviseltem, mint különben is ezen nemzetközi kongresszusok egyik állandó alelnöke, és Szabó József tanár. Franciaországból itt láttuk mindazon tudósokat, kik ősrégészettel és embertannal foglalkoznak, csak Chantre maradt el betegsége miatt, a németek ellenben távollétük által tűntek fel, az egész birodalomból csak egy anatomus Königsbergből és egy tanár Freiburgból tévedtek közinkbe.

Párisban, a paleolith leletek klasszikus földjének fővárosában természetes, hogy a legrégebb kőkor foglalta el az üléseknek és vitáknak legnagyobb részét. Két ülésen a völgyek alakulásának földtani kérdése maradt napirenden, azon jelenség megmagyarázására, hogy bizonyos ritka esetben a felsőbb réteg régebbkori leleteket tartalmaz mint az alatta lévő. Előfordult ismét a harmadkori ember nyomainak konstatálása is, de ezen kérdés az újabb portugalli leletek által sem nyerte meg végleges megoldását. Ellenben Fraipont a lüttichi egyetem tanára bemutatott két koponyát, a spy-i barlangátásokból, melyek a neanderthali koponyának hasonmásai, s bizonyosággal szolgálnak, hogy ez nem egy pathologiai kivételes jelenség, hanem csakugyan az eddig ismert legrégebb emberfaj maradványa. Miután az egyikhez tartozó csontváz legnagyobb részét is fölfedezték, kisült, hogy a lábszár a czombcsonthez tompa szögben volt kapcsolva, hosszabb vita támadt tehát, vajjon ez pithekoid jelenség-e, vagy csak a hegymászók, a stájerok, tyroliak stb. hegyes térde. Legnagyobb feltűnést okozott Piette, angersi törvényszéki bíró és Cartailhac közleménye az iramszarvaskor művészeti emlékeiről, melyek újabb időkben Mas d'Azil és Laugerie basse barlangjaiban ásattak ki, nemcsak bekarcolt rajzok, hanem valóságos kis szoborművek, különösen lófejek s egy előlről skurczban alakított kecskebak domborműben. Piette terjedelmesebb munkát készített ezen úgynevezett Madeleine-kornak emlékeiről, melynek illusztrációit bemutatta. Ezek közt találkoztak valóságos tanulmányok spirális diszítésekre, melyekre nézve többen, köztük Montelius is, el nem titkolhattuk kételyeinket. Piettet ez némileg bosszantotta, és csakugyan harmadnapra behozta az eredeti iramszarv-darabokat, melyeknek vizsgálata után be kellett vallanunk, hogy ezek kételyeinket csakugyan eloszlatták. Érdekes volt a különféle afrikai, ázsiai és amerikai népfajok bemutatása a kiállításon, mely alkalommal tapasztaltuk, hogy a különböző amerikai veresbőrű törzsek tagjai, kik egymás szójárását nem értik meg, egy közös jelbeszéd által, ha szabad

ezen kifejezést használni, képesek egymással megértetni magokat. Érdekes volt a buddhista isteni tisztelet is, mely sokban meglepő módon hasonlított a miséhez.

A bronzkorra nézve Montelius bemutatta nagy munkájának, melyben a bronz- és első vaskornak úgy viszonylagos mint absolut chronológiáját meghatározza, első atlaszát, az olaszországi bronzkor emlékeiről, melynek elkészítésére életének néhány évét és vagyónának tetemes részét feláldozta. A munka mindenesetre korszakalkotó lesz az ősrégészeti bronz- és vastárgyak chronológiájára nézve. Odobesco szintén bemutatta azon fényesen kiállított munkájának első részét, melyben a pretreoszszai kincset a román király költségén teszi közzé. Sok időt pazaroltunk el oly beadványokkal s felolvasásokkal, melyek bátran elmaradhattak volna, de ily gyűléseken soha ki nem kerülhetők. Így következett be a programban kitűzött zárulás napja, melynél épen reám került az elnökség sora. Midőn tehát a nyolczvanéves agg Quatrefage, mint a nemzetközi kongresszus párisi elnöke, megköszönte az idegenek megjelenését és részvétét, nekem mint alelnöknek jutott osztályrészül azoknak nevében kijelenteni, hogy itt nem léteznek idegenek, csak vendégek, mert a tudomány egy családdá fűz bennünket össze, s kifejeztem meggyőződésünket, hogy a francziák, úgy mint eddig, ezentúl is az európai tudományosság élén előre viszik a tudomány szövétnekét. Így fejeztetett be a párisi kongresszus.

Pulszky Ferencz.

ÉPVÁNDORLÁSKORI ARANY FÜLBEVALÓ
A N. MÚZEUMBAN.